



NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

LBY – 4101-020-01/2014

P/14/070

TEKST JEDNOLITY

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI

Delegatura w Bydgoszczy

ul. Wały Jagiellońskie 12, 85-950 Bydgoszcz

T +48 52 567 58 00, F +48 52 567 58 60

lby@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/14/070 – Efekty działalności Instytutów badawczych.
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Bydgoszczy
Kontrolerzy	1. Tadeusz Bejgerowski, doradca ekonomiczny, upoważnienie do kontroli nr 91233 z dnia 7 października 2014 r. 2. Tadeusz Lewandowski, doradca techniczny, upoważnienie do kontroli nr 92985 z dnia 15 grudnia 2014 r. 3. Leszek Murat, specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92982 z dnia 12 grudnia 2014 r. 4. Artur Nierebiński, starszy inspektor kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 92986 z dnia 15 grudnia 2014 r. (dowód: akta kontroli str. 1-2, 553-558)
Jednostka kontrolowana	Instytut Zaawansowanych Technologii Wytwarzania ul. Wrocławska 37A, 30-011 Kraków (dalej „ITZW” lub „Instytut”)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Maria Zybura-Skrabalak, Dyrektor Instytutu (dowód: akta kontroli str. 2, 589)

II. Ocena kontrolowanej działalności¹

Ocena ogólna

Instytut w ograniczonym stopniu wykorzystywał swój potencjał naukowo-badawczy w prowadzeniu działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej.

W okresie objętym kontrolą (od 1 października 2010 r. do 30 czerwca 2014 r.) nie osiągnięto założonego celu wzrostu potencjału badawczego², a także nie uzyskano statusu państwowego instytutu badawczego³. W latach 2010-2014 Instytut odnotował niepokojące zmiany w strukturze zatrudnienia, aktywność w zgłaszaniu i uzyskiwaniu patentów kształtowała się na niskim poziomie. Instytut skomercjalizował jeden patent i żadnego wzoru użytkowego.

Działalność wdrożeniowa oraz komercyjna (usługowa) prowadzona była ze stratą finansową, czego główną przyczyną było niedoszacowanie kosztów. Wiązało się to z koniecznością pokrywania strat z innych źródeł, ograniczając tym samym finansowanie działalności podstawowej.

Ponadto w dokumentach wewnętrznych nie zdefiniowano typów działalności podstawowej uwzględniających specyfikę działalności Instytutu, w rezultacie czego

¹ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

² Określonego w dokumencie pn. *Ocena i weryfikacji planu strategicznego IZTW na następne lata, tj. począwszy od 2012 r.*, z dnia 30 stycznia 2012 r., str. 5.

³ Określonego w dokumencie pn. *Plan Strategiczny IZTW w Krakowie* z marca 2008 r.

utrudnione było ustalenie stopnia wywiązywania się IZTW z obowiązku upowszechniania wyników badań naukowych i prac rozwojowych oraz ich wdrażania, określonego w ustawie z dnia 30 kwietnia 2010 r. o instytutach badawczych⁴ (dalej „ustawa o instytutach”).

Potwierdzeniem niekorzystnych zmian zachodzących w Instytucie była ocena parametryczna IZTW, która pomiędzy 2010 a 2013 r. spadła o jeden stopień.

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia wspieranie pracowników Instytutu w podnoszeniu kwalifikacji zawodowych, a także wprowadzenie zasad wynagradzania twórców projektów oraz prawa własności wyników badań i patentów. Pomiedzy 2010 a 2013 r. wzrosła liczba publikacji ogółem o 22,8%, w tym w czasopiśmie wyróżnionych przez *Journal Citation Reports (ISI Web of Science)* oraz w czasopiśmie recenzowanych przez Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego.

Sytuacja finansowa Instytutu była stabilna, a środki przyznane na finansowanie działalności statutowej wydatkowano zgodnie z wnioskami i decyzjami o ich przyznaniu. Instytut poprawnie realizował zbadane projekty badawcze (m.in. wywiązywał się z obowiązku monitoringu i raportowania, a przeprowadzone audyty potwierdziły osiągnięcie zakładanych wskaźników i rezultatów) oraz zwiększał przychody z wdrożeń.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Działalność naukowa i wdrożeniowa IZTW

1.1. Perspektywiczne kierunki działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej

Opis stanu
faktycznego

Instytut został utworzony w 1949 r. jako jednostka naukowa zajmująca się badaniami związanymi z obróbką skrawaniem⁵.

Do zakresu działania Instytutu należy prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych dotyczących m.in. metod ubytkowego oraz przyrostowego kształtowania i technologii wytwarzania wyrobów; konstrukcji narzędzi, oprzyrządowania, obrabiarek i innych urządzeń technologicznych; projektowania i technologii otrzymywania materiałów narzędziowych, konstrukcyjnych i biomateriałów, w tym nanomateriałów.

W okresie objętym kontrolą w Instytucie nie opracowano perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej, zatwierdzanych przez Radę Naukową.

(dowód: akta kontroli str. 108, 739)

W dokumencie pn. *Plan strategiczny IZTW z 2008 r.* napisano m.in., że celem operacyjnym Instytutu jest budowanie przewagi konkurencyjnej nad podobnymi jednostkami naukowymi. Przy realizacji tego celu działania Instytutu będą zmierzać w kierunku m.in.: zwiększania liczby publikacji w czasopiśmie z listy filadelfijskiej, zwiększenia liczby wdrożeń i patentów, otrzymania statutu państwowego instytutu badawczego. Od 2012 r. celem doskonalenia działalności Instytutu był „trafny wybór kierunków i priorytetów badawczych, wzrost potencjału badawczego, innowacyjności

⁴ Dz. U. Nr 96, poz. 618 ze zm.

⁵ Pod obecną nazwą Instytut funkcjonuje od 2005 r.; została ona nadana rozporządzeniem Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 23 marca 2005 r. w sprawie reorganizacji Instytutu Obróbki Skrawaniem w Krakowie (Dz. U. Nr 53, poz. 475).

i efektywności badań i prac na rzecz gospodarki, a dzięki temu zwiększenie konkurencyjności IZTW”.

Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła, że *„Instytut nie uzyskał statusu państwowego instytutu badawczego i nie starał się o taki status, ponieważ z powodu jego interdyscyplinarności jest to sprawa skomplikowana, ale planujemy podejmowanie działań w tym kierunku”*.

(dowód: akta kontroli str. 8, 18, 62, 740)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

W okresie objętym kontrolą Instytut nie posiadał perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej, zatwierdzonych przez Radę Naukową, o czym mowa art. 29 ust. 2 pkt. 6 ustawy o instytutach. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że *„w Instytucie nie przyjęto dokumentu dot. perspektywicznych kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej, lecz prace nad powstaniem takiego jednego dokumentu są w trakcie. (...) W okresie objętym kontrolą pewne elementy dotyczące kierunków działalności naukowej, rozwojowej i wdrożeniowej były określone w Strategii Instytutu z 2008 r. oraz w Ocenie i weryfikacji planu strategicznego IZTW na następne lata, tj. począwszy od 2012 r., lecz nie zostały one zatwierdzone przez Radę Naukową Instytutu. Pewne elementy takich kierunków były zatwierdzane w corocznych planach Instytutu”*.

(dowód: akta kontroli str. 101, 108, 605, 739)

1.2. Statut IZTW

Opis stanu
faktycznego

Nowy Statut IZTW (dalej „Statut”), dostosowany do postanowień ustawy o instytutach, obowiązuje od dnia 12 kwietnia 2011 r. Został wprowadzony 11 dni po upływie terminu na dostosowanie statutów do postanowień ustawy o instytutach (określonym w art. 54 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki⁶). Projekt Statutu został zatwierdzony przez Radę Naukową 24 marca 2011 r. i w tym samym dniu przesłany do zatwierdzenia Ministrowi Gospodarki (ministrowi nadzorującemu IZTW). Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła, że *„prace nad projektem statutu trwały dość długo m.in. z powodu prowadzonych dyskusji Rady Naukowej nad zapisami w statucie, z tego powodu projekt statutu został przekazany Ministrowi Gospodarki dopiero 7 dni przed upływem ustawowego terminu dostosowania statutu do ustawy o instytutach”*. Od momentu zatwierdzenia Statutu nie wprowadzano w nim zmian, ani nie wnioskowano do Ministra Gospodarki o ich wprowadzenie.

(dowód: akta kontroli str. 7-12, 69-74, 222, 604)

W wymienionym dokumencie określono, że przedmiotem podstawowej działalności Instytutu jest: 1) prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych; 2) przystosowanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki; 3) wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych – w dziedzinie biotechnologii oraz pozostałych nauk przyrodniczych i technicznych. Ponadto w Statucie IZTW określono szczegółowy zakres działania Instytutu dotyczący prowadzenia badań naukowych i prac rozwojowych (w § 4 ust. 2 pkt 1), a także tryb przeprowadzania i ogłaszania konkursu na pracowników naukowych (§ 10 ust. 2-8), tj. zgodnie z art. 43 ust. 7 ustawy o instytutach. Regulamin organizacyjny IZTW, dostosowany do postanowień ustawy o instytutach, obowiązywał od 1 września 2011 r.

(dowód: akta kontroli str. 7-12, 222-225, 559-573)

⁶ Dz. U. Nr 96, poz. 620 ze zm.

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Regulamin organizacyjny IZTW, dostosowany do postanowień ustawy o instytutach, wszedł w życie na podstawie zarządzenia Dyrektora IZTW⁷ w dniu 1 września 2011 r., tj. pięć miesięcy po upływie terminu wyznaczonego w art. 54 ustawy Przepisy wprowadzające ustawy reformujące system nauki. Zgodnie z jego treścią, instytuty miały dostosować regulaminy organizacyjne do postanowień ustawy o instytutach w terminie 6 miesięcy od dnia wejścia w życie ustawy o instytutach (tj. do dnia 1 kwietnia 2011 r.). Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła, że „późniejsze wejście w życie Regulaminu organizacyjnego (...) było spowodowane przedłużającymi się konsultacjami ze związkami zawodowymi w Instytucie”.

(dowód: akta kontroli str. 559-573, 601)

1.3. Zatrudnienie w IZTW

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010-2014 Instytut odnotował zmiany w liczbie i strukturze zatrudnienia. Liczba pracowników Instytutu zmalała z 202 do 162, tj. o 19,8%, w tym pracowników naukowych, badawczo-technicznych i inżynieryjno-technicznych ze 128 do 78 (tj. o 39%).

Pomiędzy rokiem 2011 a 2014 zmniejszyła się ogólna liczba pracowników naukowych zatrudnionych w pełnym wymiarze czasu pracy (z 26 do 19), w tym najbardziej asystentów (z 12 do 5, tj. o 58%). W tym samym czasie w Instytucie zwiększyła się liczba pracowników naukowych z tytułem profesora (z 2 do 4). Średnia wieku adiunktów i asystentów spadła (odpowiednio z 53 do 48 lat i z 47 do 43 lat), natomiast profesorów wzrosła z 55 do 61 lat.

W przeliczeniu na pełne etaty, pracownicy naukowcy stanowili w 2010 r. 17,7% wszystkich zatrudnionych⁸, w 2011 r. – 16,6%, w 2012 r. – 17,1%, natomiast w 2014 r. – 13,39%. Spadkowi temu towarzyszyło znaczne zmniejszenie się liczby pracowników prowadzących badania naukowe – z 36 w 2010 r. do 23 w 2014 r. (tj. o 36,1%).

Pomiędzy 2010 a 2014 r. zmniejszył się odsetek pracowników naukowych, badawczo-technicznych i inżynieryjno-technicznych zatrudnionych w Instytucie w pełnym wymiarze czasu pracy – z 81,3% do 74,4%.

Pozostali pracownicy Instytutu stanowili w latach 2010-2014 od 41,3% do 38,8% wszystkich zatrudnionych (w przeliczeniu na pełne etaty).

(dowód: akta kontroli str. 356-359)

Całkowite koszty zatrudnienia pracowników Instytutu (wraz z pochodnymi oraz dodatkowymi premiami i innymi składnikami wynagrodzeń) w 2014 r.⁹ wynosiły 5 645 tys. zł (z czego 69,45% stanowiły koszty wynagrodzeń pracowników innych niż naukowych i badawczo-technicznych)¹⁰. Średnie miesięczne wynagrodzenie¹¹ wynosiło odpowiednio:

- pracowników naukowych: 4 510 zł w 2010 r., 6 580 zł w 2011 r., 5 730 zł w 2012 r. i 6 488 zł w 2013 r.;

⁷ Nr 14/11 z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie wprowadzenia Regulaminu Organizacyjnego IZTW.

⁸ Według średniorocznego zatrudnienia (w etatach).

⁹ W okresie od 1 stycznia do 31 sierpnia.

¹⁰ W 2010 r. koszty te wynosiły 8 147 576,49 zł, w 2011 r. - 8 739 350,15 zł, w 2012 r. - 8 082 277,06 zł oraz w 2013 r. 8 189 506,99 zł (z czego koszty pracowników innych niż naukowych i badawczo-technicznych stanowiły odpowiednio 73,65%, 69,47%, 72,39% i 70,42%).

¹¹ Przy obliczaniu tej wartości jako mianownik przyjęto stan zatrudnienia na koniec roku kalendarzowego.

- pracowników badawczo-rozwojowych: 4 653 zł w 2010 r., 5 575 zł w 2011 r., 5 878 zł w 2012 r. i 6 637 zł w 2013 r.

Było ono wyższe od średniego wynagrodzenia obliczonego dla wszystkich pracowników Instytutu, które wyniosło odpowiednio: 3 585 zł; 4 089 zł; 3 883 zł i 4 253 zł. Przyczyną zmian w kosztach wynagrodzeń w poszczególnych latach, wskazaną przez Dyrektora IZTW, był m.in. wzrost dodatków dla pracowników za realizację projektów, wzrost kosztów odpraw emerytalno-rentowych, nagród jubileuszowych, a także wypłata dodatkowa dla pracowników – premia innowacyjna za inne niż projekty realizacje prac badawczych.

(dowód: akta kontroli str. 228, 357)

Sześciu pracowników naukowych Instytutu w 2011 r. i siedmiu w 2014 r. poinformowało Dyrektora IZTW, że są dodatkowo zatrudnieni w innych jednostkach. W wyniku prowadzenia przez kierownictwo IZTW monitoringu dodatkowego zatrudnienia pracowników, w 2014 r. odnotowano jeden przypadek dodatkowego zatrudnienia bez uzyskania uprzedniej zgody Dyrektora IZTW. W wyniku działania Komisji Dyscyplinarnej IZTW udzielono pracownikowi upomnienia.

(dowód: akta kontroli str. 229, 604, 607-608)

Badanie przeprowadzone na próbie sześciu pracowników Instytutu wykazało, że Dyrektor IZTW zawarła z nimi umowy o zachowaniu tajemnicy gospodarczej i zakazie konkurencji zgodnie z Regulaminem własności intelektualnej i ochrony tajemnicy gospodarczej IZTW, wprowadzonego zarządzeniem Dyrektora Instytutu nr 3/02 z dnia 16 maja 2002 r.¹² Obowiązki prawne pracowników Instytutu o zakazie konkurencji były monitorowane w Instytucie w oparciu o składane przez pracowników od 2009 r. oświadczenia o zatrudnieniu. Badanie wykazało, że pracownicy złożyli takie oświadczenia w latach 2009, 2012, 2013 i 2014.

(dowód: akta kontroli str. 229, 653-677, 747-748)

W badanym okresie zatrudnieni w Instytucie pracownicy naukowcy i badawczo-techniczni zostali poddani ocenie w zakresie dorobku naukowego i technicznego. Ocena została dokonana na podstawie regulaminu okresowej oceny pracowników naukowych i badawczo technicznych IZTW¹³. Proces oceniania został zakończony przez podpisanie 19 lutego 2013 r. protokołu podsumowującego prace Komisji ds. okresowej oceny naukowej pracowników naukowych i badawczo-technicznych, w którym stwierdzono m.in., że średnia liczba punktów uzyskana przez 33 ocenianych pracowników wyniosła 220 (do przyznania oceny pozytywnej potrzebne było uzyskanie 66 punktów). Wszyscy pracownicy otrzymali ocenę pozytywną, przy czym oceny powyżej średniej otrzymało 12 pracowników. Analiza szczegółowa pięciu ankiet dotyczących oceny wykazała, że zawierały one informacje określone we wskazanym powyżej regulaminie, tj.: m.in. liczbę i jakość patentów, publikacji, prowadzonych projektów badawczych, co było zgodne z art. 44 ust. 3 ustawy o instytutach. Cztery spośród pięciu badanych ocen zostały jednak dokonane z naruszeniem terminu wskazanego w art. 44 ust. 4 oraz art. 50 ustawy o instytutach.

(dowód: akta kontroli str. 232-233, 749-793)

Analiza kwalifikacji zawodowych 27 pracowników Instytutu (24 naukowych i 3 badawczo-technicznych) potwierdziła, że zajmowane przez nich stanowiska były

¹² Zmienionego zarządzeniem Dyrektora IZTW nr 7/12 z dnia 28 marca 2012 r.

¹³ Wprowadzonego zarządzeniem Dyrektora Instytutu nr 15/12 z dnia 5 listopada 2012 r. (dalej: „Regulamin określający procedurę dokonywania ocen pracowników”).

zgodne z wymaganymi w art. 43 i 49 ustawy o instytutach stopniami/tytułami naukowymi.

(dowód: akta kontroli str. 230, 574, 598-600)

Do 30 września 2011 r., tj. do dnia rozwiązania umowy o pracę, funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Naukowo-Badawczych pełnił dr inż. [...] ¹⁴. Od tego czasu w Instytucie nie obsadzono tego stanowiska.

(dowód: akta kontroli str. 230, 609-610)

Zgodnie z § 5 ust. 3 pkt. 1 Statutu Dyrektor IZTW powołuje zastępców dyrektora, natomiast § 8 ust. 1 pkt 1 Statutu stanowi, że Dyrektor IZTW może powołać sekretarza naukowego. W Regulaminie organizacyjnym uregulowano zakres obowiązków sekretarza naukowego (§ 20), w tym: przygotowywanie wniosków o dofinansowanie działalności statutowej oraz nadzorowanie i wspomaganie współpracy naukowej z instytucjami krajowymi i zagranicznymi. Od 1 października 2011 r. Sekretarzem naukowym IZTW była prof. dr hab. inż. Lucyna Jaworska – spełniająca wymóg posiadania tytułu lub stopnia naukowego doktora habilitowanego, określony w art. 27 ust. 5 ustawy o instytutach.

(dowód: akta kontroli str. 7-12, 230, 231, 575-587)

W okresie objętym kontrolą Dyrektor Instytutu pełniła obowiązki pracownika naukowego, prowadząc łącznie siedem projektów, w tym m.in. pn.: *Innowacyjne urządzenia i technologia do obróbki długich otworów metodą elektrochemiczną, Rodzina zadaniowych zautomatyzowanych szlifierek narzędziowych ASP, Platforma informatyczna baz danych dla efektywnego wykorzystania wyników prac badawczych*. Dyrektor jako pracownik naukowy brała m.in. udział w opracowaniu raportów z badań, opracowywaniu wspólnie z uczestnikami programów badań i analiz wyników badań, a także w konsultowaniu realizowanych prac badawczych.

(dowód: akta kontroli str. 231, 588)

Pomimo tego, że Dyrektor Instytutu pełniła w okresie objętym kontrolą obowiązki pracownika naukowego (była kierownikiem siedmiu projektów badawczych), nie została poddana okresowej ocenie przez Radę Naukową. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że brak oceny wynikał „z braku czasu na przygotowanie dokumentów. Ostatni raz, z tego co pamiętam, podlegałam ocenie przed 2007 r.”

Ponadto z tego tytułu Dyrektor Instytutu nie pobierała dodatkowego wynagrodzenia, chcąc uniknąć podejrzeń o konflikt interesów, bowiem – jak wyjaśniła – za wykonywanie ww. zadań przysługiwałyby jej dodatki do wynagrodzenia w wysokości ok. 70 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 231, 566, 587-588, 602-603, 739)

Dyrektor IZTW nie wykonywała na rzecz Instytutu usług jako osoba prywatna oraz nie posiadała zgody ministra nadzorującego na dodatkowe zatrudnienie w ramach stosunku pracy (o której mowa w art. 47 ust. 2 ustawy o instytutach), a także nie występowała o otrzymanie takiej zgody.

(dowód: akta kontroli str. 231)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następujące nieprawidłowości:

¹⁴ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

1. Zastępca Dyrektora ds. Naukowo-Badawczych, pełniący tę funkcję od 1 października 2010 r. do 30 września 2011 r., nie posiadał wymaganego w art. 27 ust. 2 ustawy o instytutach tytułu naukowego lub stopnia naukowego doktora habilitowanego. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „do 30 września 2011 r. funkcję Zastępcy Dyrektora ds. Naukowo-Badawczych pełnił dr inż. [...]”¹⁵, ponieważ miał odpowiednie do tego kompetencje merytoryczne, pomimo braku stopnia doktora habilitowanego”.

(dowód: akta kontroli str. 230, 601-602, 609-610)

2. Od 5 czerwca 2011 r.¹⁶ w Instytucie istniał stosunek podległości służbowej między osobami pozostającymi w stosunku pokrewieństwa pierwszego stopnia, co stanowiło naruszenie art. 39 ust. 2 ustawy o instytutach. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in.: „konsultowałam tą sytuację z Ministerstwem Gospodarki i otrzymałam informację, że ponieważ nie ma tu bezpośredniej podległości (mój syn (...) podlega bezpośrednio kierownikowi zakładu techniki erozyjnej), to nie ma sytuacji niezgodnej z ustawą. Nie posiadam dowodu na pobieranie tych informacji, ponieważ było to dyskutowane ustnie na spotkaniach dyrektorów instytutów badawczych z Ministerstwem Gospodarki”.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że art. 39 ust. 2 ustawy o instytutach zakazuje zarówno bezpośredniego, jak i pośredniego stosunku podległości służbowej.

(dowód: akta kontroli str. 574, 601, 739)

3. Ocena dorobku naukowego i technicznego czterech z pięciu objętych badaniem pracowników Instytutu (dwóch specjalistów badawczo-technicznych oraz asystenta i adiunkta) została przeprowadzona 14 stycznia 2013 r., tj. po ponad 2 latach i 3 miesiącach od dnia wejścia w życie ustawy o instytutach, czym naruszono 2-letnią częstotliwość przeprowadzania ocen określoną w art. 44 ust. 4 i art. 50 ustawy o instytutach. Wpływ na to mogło mieć to, że regulamin określający procedurę dokonywania ocen pracowników wprowadzono dopiero 5 listopada 2012 r., tj. po ponad miesiącu od dnia, w którym pracownicy na stanowiskach asystenta i adiunkta oraz badawczo-techniczni powinni zostać ocenieni.

Dyrektor IZTW za przyczynę opóźnienia w dokonaniu oceny okresowej wskazała przedłużającą się procedurę oceniania, a przyjęcie przedmiotowego Regulaminu po upływie ustawowego terminu dokonania oceny adiunktów, asystentów i pracowników badawczo-technicznych wynikało – jak poinformowała – z konieczności przedyskutowania treści ankiety z Radą Naukową.

(dowód: akta kontroli str. 232-233, 738, 749-787)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Niepokojące zmiany w strukturze zatrudnienia i liczbie zatrudnionych zanotowane w latach 2010-2014 zagrażają – w przypadku kontynuacji tej tendencji – mogą spowodować dalsze ograniczenie działalności naukowo-badawczej, a nawet utratę statusu jednostki naukowej. Wskazuje na to zwłaszcza zmniejszenie się liczby pracowników prowadzących badania naukowe (o 36,1%), a także wzrastający odsetek pracowników naukowych, badawczo-technicznych i inżynierijno-technicznych zatrudnionych w Instytucie w niepełnym wymiarze czasu pracy (z 18,7% do 25,6%). Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „zmiany w strukturze zatrudnienia i liczbie zatrudnionych od 2010 r. wynikają m.in. z powodu przejścia na emeryturę części pracowników naukowych, a także

¹⁵ Na podstawie art. 5 ust. 2 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz. U. z 2014 r. poz. 782 ze zm.) i art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. o ochronie danych osobowych (Dz. U. z 2014 r. poz. 1182 ze zm.) NIK wyłączyła jawność informacji w zakresie imienia i nazwiska. Wyłączenia tego dokonano w interesie osoby fizycznej.

¹⁶ Dzień wejścia w życie art. 39 ust. 2 ustawy o instytutach.

przekwalifikowania pracowników naukowych na inżynieryjno-technicznych z powodu niespełniania przez nich wymagań ustawowych co do zakresu realizowanej pracy przez tych pracowników (...). Kierownictwo IZTW podejmuje intensywne poszukiwania nowych, młodych pracowników naukowych dla Instytutu dla realizacji określonych projektów i ma zamiar zwiększyć stan zatrudnienia kadry naukowej”.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że dynamika ww. procesów wymaga od kierownictwa Instytutu niezwłocznego podjęcia skutecznych działań zaradczych, ponieważ dalsza utrata pracowników naukowych może być trudna do zastąpienia z uwagi na długi okres, jaki jest niezbędny do wyszkolenia pracowników reprezentujących wysoki poziom naukowy.

(dowód: akta kontroli str. 356-359, 603, 742)

1.4. Nadawanie stopni naukowych

Opis stanu
faktycznego

W kontrolowanym okresie Instytut nie posiadał uprawnień do nadawania stopni naukowych i nie prowadził działalności określonej w art. 2 ust. 3 ustawy o instytutach, tzn. studiów podyplomowych i doktoranckich oraz innych form kształcenia, w tym szkoleń i kursów dokształcających. Przyczyną tego był brak niezbędnej kadry specjalizującej się w określonych specjalistycznych dziedzinach (minimum 8 osób posiadających tytuł profesora lub doktora habilitowanego z danej dziedziny zatrudnionych w Instytucie na pierwszym miejscu w pełnym wymiarze czasu pracy).

Pracownicy Instytutu mieli zapewnioną możliwość dokształcania się na uczelniach, a Instytut pokrywał koszty m.in. prowadzenia przewodów doktorskich, habilitacyjnych i profesorskich. Instytut przeznaczył: 15 tys. zł na prowadzenie przewodu profesorskiego w latach 2011/2012; 10,75 tys. zł na prowadzenie przewodu doktorskiego w latach 2012/2013; 6,15 tys. zł na pokrycie części kosztów studiów II stopnia pracownika w latach 2012/2013. Z pracownikami, którym Instytut pokrył koszty dokształcania w całości lub w części, zawierane były umowy zobowiązujące ich do pozostawania w stosunku pracy z Instytutem na okres ok. trzech lat po podniesieniu kwalifikacji.

Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że od 2010 r. wszyscy pracownicy, którzy przekazali informację o chęci podniesienia kwalifikacji zawodowych, otrzymali na ten cel wsparcie finansowe Instytutu. Pracownicy tacy otrzymują także do realizacji pracy badawczej (np. doktorskiej, habilitacyjnej) możliwość korzystania z aparatury Instytutu.

Od 1 stycznia 2011 r. do dnia 31 października 2014 r. pracownicy Instytutu otrzymali jeden tytuł profesorski, dwa stopnie doktora oraz jeden stopień magistra inżyniera.

(dowód: akta kontroli str. 235, 603, 739, 743-744)

1.5. Prowadzenie badań naukowych i prac rozwojowych

Opis stanu
faktycznego

Pomiędzy rokiem 2010 a 2013 ocena parametryczna Instytutu spadła z 1 (tj. najwyższej) do C (poziom niezadowolający), jednakże w wyniku odwołania złożonego przez IZTW Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej także „MNiSW”) uchylił zaskarżoną decyzję i przyznał Instytutowi kategorię B (uznaną za poziom akceptowalny z rekomendacją wzmocnienia działalności naukowej). W uzasadnieniu Minister napisał m.in., że „wskazane (...) wyniki liczbowe (...) zasadniczo stanowią podstawę do utrzymania zaskarżonej decyzji w mocy. Jednakże zwraca uwagę niewielka wartość bezwzględna (0,06 pkt) różnicy

pomiędzy ostateczną oceną jednostki referencyjnej dla kategorii B a ostateczną oceną uzyskaną przez Jednostkę”.

(dowód: akta kontroli str. 590-597)

Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że *„zmniejszenie kategorii naukowej z 1 w 2010 r. do B w 2013 r. nie odzwierciedla dynamiki rozwoju. Instytut w tym okresie otrzymał dofinansowanie do szeregu projektów oraz wykazał 10 osiągnięć naukowych ocenionych przez KEJN na 100 punktów (czyli wartość maksymalna). Ocena uwzględniała tylko te wdrożenia, które rozpoczęły się w 2009 r. i w latach następnych, tymczasem Instytut realizował wdrożenia rozpoczęte przed 2009 r., z których efektów korzystano po 2009 r.”*

(dowód: akta kontroli str. 604-605)

Pomimo tego, że w latach 2010-2013 znacznemu zmniejszeniu uległa liczba pracowników naukowych, badawczo-technicznych i inżynierjno-technicznych (o 39%) oraz liczba pracowników prowadzących badania naukowe (o 36%), wzrosła w tym okresie liczba publikacji ogółem z 57 do 70 (tj. o 22,8%), w tym w czasopiśmie wyróżnionych przez *Journal Citation Reports (ISI Web of Science)* z 2 do 4 oraz w czasopiśmie recenzowanych przez MNiSW z 21 do 24 (tj. o 14,3%). Zmniejszeniu uległa natomiast liczba cytowań publikacji pracowników IZTW (*Science Citation Index*) z 82 w 2010 r. do 60 w 2013 r. (tj. o 26,8%) oraz liczba pracowników uczestniczących z wystąpieniem w konferencjach organizowanych przez inne podmioty krajowe i zagraniczne (z 28 do 17, tj. o 39,3%).

(dowód: akta kontroli str. 359)

W latach 2010-2014 pracownicy Instytutu otrzymali 48 nagród i wyróżnień za działalność naukową oraz za zastosowania praktyczne prac B+R, a także za 45 innych osiągnięć.

(dowód: akta kontroli str. 238-242, 360-364)

Zdaniem Pani Marii Zybura-Skrabalak – Dyrektora IZTW, do najważniejszych osiągnięć należy zaliczyć: promowanie, kształtowanie i rozwój młodych naukowców; upowszechnianie wiedzy o nowych technologiach przez aktywny udział w targach, festiwalach i dniach otwartych; współpracę z Ministerstwem Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz innymi pokrewnymi instytucjami w zakresie ochrony zabytków; organizację międzynarodowych konferencji naukowych o dużym znaczeniu w zakresie integracji środowisk naukowych i przemysłowych; działania zwiększające innowacyjność - rozwój hybrydowych technologii obróbki; działania zwiększające innowacyjność - rozwój elektrochemicznej technologii obróbki, wdrożenie technologii do przemysłu.

(dowód: akta kontroli str. 238-242)

Żaden z pracowników Instytutu nie występował z wnioskiem o granty do *European Research Council*. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że *„uznano, iż nie są w grupie światowej sławy badaczy. Ponadto przy dużej konkurencji Instytut nie przedstawiał innowacyjnych pomysłów, z uwagi na małą możliwość ich finansowania”.*

(dowód: akta kontroli str. 243)

W latach 2010-2014 Instytut realizował 11 projektów własnych w ramach działalności statutowej, z których ukończył osiem (pozostałe były w trakcie realizacji).

W latach 2010-2014 Instytut złożył łącznie 100 wniosków o dofinansowanie projektów badawczych krajowych, z czego pozytywnie rozpatrzono 48. Liczba realizowanych projektów dofinansowanych ze środków krajowych pozostawała na podobnym poziomie (10 w 2010 r., 7 w 2011 r., 9 w 2012 r., 11 w 2013 r., 11 w 2014 r.). Do 31 sierpnia 2014 r. Instytut zakończył realizację 11 spośród ww. projektów badawczych.

Ponadto w latach 2010-2014 Instytut realizował 21 projektów ze środków zagranicznych, z których ukończono cztery (pozostałe były w trakcie realizacji).

(dowód: akta kontroli str. 362-363)

Projekty realizowane w Instytucie w latach 2010-2014 były finansowane przede wszystkim ze środków publicznych, w tym: z programów krajowych (dofinansowanie w wysokości 19 211,8 tys. zł), z funduszy strukturalnych UE (dofinansowanie w wysokości 18 114,6 tys. zł) oraz ze środków budżetu państwa (15% dofinansowania do projektów UE w wysokości 1 673,8 tys. zł). Jeden projekt badawczy został dofinansowany kwotą 8 629,4 tys. zł. w ramach 7. Programu Ramowego. Udział dofinansowania projektów ze środków unijnych w przychodach Instytutu wynosił w latach 2010-2014 średnio 9,94%.

(dowód: akta kontroli str. 241-242, 360-365)

Spośród wszystkich realizowanych w latach 2010-2014 projektów badawczych 34,8% stanowiły prace badawcze (zanotowano spadek z 8 do 3), 34,8% prace badawczo-rozwojowe (zanotowano wzrost z 4 do 5), a 30,4% projekty celowe (zanotowano wzrost z 3 do 6).

(dowód: akta kontroli str. 359)

W badanym okresie *Instytut Studiów Podatkowych Modzelewski i Wspólnicy* przeprowadził audyt projektu badawczego pt. „Modułowa szlifierka ścierno-elektroerozyjna do narzędzi skrawających z polikrystalicznego diamentu PCD”. Nie stwierdzono przypadków niecelowego, niezgodnego z umową oraz nieefektywnego wydatkowania środków.

(dowód: akta kontroli str. 376-391)

Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła, że prace związane z badaniami naukowymi i prace rozwojowe nie były sprzedawane ani wdrażane bezpośrednio do przemysłu, natomiast ich wyniki były udostępniane i popularyzowane w publikacjach, na targach i prezentacjach, a także w rozmowach z potencjalnymi klientami.

(dowód: akta kontroli str. 250)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Nie było możliwe ustalenie, w jakim zakresie nakłady poniesione na konkretne prace badawcze (w ujęciu rocznym lub łącznym) równoważone były przychodami ze sprzedaży wyników badań/wdrożeń, ponieważ stosowana w Instytucie metodologia klasyfikacji opierająca się na *Analizycznej strukturze przychodów*¹⁷ nie pozwalała na jednoznaczne przyporządkowanie usług wdrożeniowych do konkretnych wyników badań. Pani Barbara Szczyrba-Toczyska – Główna Księgowa w IZTW wyjaśniła m.in., że „takie analizy nie są prowadzone w IZTW, ponieważ często w jednym wdrożeniu wykorzystuje się wyniki – w różnym stopniu – różnych badań zakończonych w Instytucie (...)”.

¹⁷ Określona w zarządzeniu Dyrektora Instytutu Nr 7/08 z dnia 16 czerwca 2008 r. w sprawie instrukcji otwierania, rozliczania i zamykania prac działalności podstawowej realizowanych przez Instytut. Instrukcję skorygowano zarządzeniem Dyrektora Nr 4/2014 z dnia 27 stycznia 2014 r. Strukturę klasyfikacji sporządzono według klasyfikacji Ministerstwa Gospodarki.

Ponadto w Instytucie nie dokonywano wyceny wyników badań. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „wymaga to specjalistycznej wiedzy naukowej i wymagałoby skierowania do zewnętrznego podmiotu, co znacznie zwiększyłoby koszty działalności IZTW. W przypadku potencjalnego zainteresowania komercjalizacją określonych wyników badań, wycena ich wartości przed podjęciem przez IZTW decyzji o komercjalizacji zostałaaby dokonana (...). Wartość wycenionych wyników badań ma charakter dynamiczny, stąd dokonywanie jej w każdym przypadku nie ma uzasadnienia ekonomicznego i merytorycznego”.

(dowód: akta kontroli str. 367-368, 712-713, 734-735, 739-741)

1.6. Przystosowywanie wyników badań naukowych oraz prac rozwojowych do potrzeb praktyki

Opis stanu faktycznego

Zarządzeniem Dyrektora Nr 2/13 z dnia 10 stycznia 2013 r. w sprawie wniosków na otwarcie prac z dotacji podmiotowej na utrzymanie potencjału badawczego w 2013 r. oraz raportów za 2012 r. oraz 2013 r. wprowadzono obowiązek wskazania celu badawczego zadania oraz planowanego efektu naukowego i praktycznego. Prowadzący na etapie otwarcia pracy ma obowiązek przedstawić, co będzie wymiernym, udokumentowanym efektem naukowym i praktycznym podjętego problemu.

(dowód: akta kontroli str. 250-251, 714-728, 742)

Uwaga dotycząca badanej działalności

W Instytucie nie zdefiniowano *przystosowywania wyników badań naukowych oraz prac rozwojowych do potrzeb praktyki* (określonego jako zadanie podstawowe w art. 2 ust. 1 pkt. 2 ustawy o instytutach). Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „w badanym okresie Instytut realizował zadania z zakresu przystosowywania wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki, charakteryzujące się dużą liczbą usług naukowo-badawczych i wdrożeń finansowanych przez przemysł. Jest to właśnie przystosowanie wyników badań na tych zasadach realizowane w IZTW”.

Najwyższa Izba Kontroli zauważa, że przyjęty w Instytucie sposób rozumienia zadań podstawowych nie pozwalał na jednoznaczne odróżnienie *przystosowywania wyników badań naukowych i prac rozwojowych do potrzeb praktyki* (art. 2 ust. 1 pkt 2 ustawy o instytutach) od *wdrażania wyników badań naukowych i prac rozwojowych*, tj. osobnego obowiązku ustawowego (art. 2 ust. 1 pkt 3 ustawy o instytutach). Brak przejrzystości w tym zakresie utrudnia weryfikację i ocenę realizacji przez Instytut zadań podstawowych określonych w ustawie o instytutach.

(dowód: akta kontroli str. 7-68, 250-251, 604)

1.7. Wdrażanie wyników badań naukowych i prac rozwojowych

Opis stanu faktycznego

W dokumencie Instytutu pn. *Ocena i weryfikacja planu strategicznego IZTW na następne lata tj. począwszy od 2012 r.* (dalej „Ocena i weryfikacja planu strategicznego”) za zagrożenie uznano „*brak metod komercjalizacji wyników prac badawczych i rozwojowych*”. Za środek służący do osiągnięcia celu strategicznego pn. „*Ugruntowanie pozycji i prestiżu Instytutu jako wiodącej jednostki badawczo-rozwojowej*” przyjęto m.in. realizację projektów badawczo-rozwojowych ukierunkowanych na wdrażanie technicznych i organizacyjnych metod odpowiadających zapotrzebowaniu przemysłu i wymagań klientów.

Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „*brak komercjalizacji wyników prac badawczych i rozwojowych*” oznacza trudność w wycenie finansowej efektów badań. Dotychczas takich wycen nie prowadzono w Instytucie, lecz będziemy szukać dróg zwiększenia komercjalizacji wyników

badan, co zostanie określone w przygotowywanych perspektywicznych kierunkach działalności”.

(dowód: akta kontroli str. 14-27, 739)

W latach 2010-2014 Instytut wykazał 16 wdrożeń (cztery w 2010 r., po jednym w 2011 i w 2012 r., sześć w 2013 r., cztery w 2014 r.), tj. średnio trzy rocznie, co oznaczało spadek w stosunku do lat 2008-2009 (średnio 16), tj. o 81,2%.

(dowód: akta kontroli str. 359)

W latach 2010-2013 Instytut uzyskał łączne przychody z wdrożeń¹⁸ w wysokości 7 827,8 tys. zł. Przychody te wykazywały tendencję rosnącą. Pomiedzy latami 2010 a 2013 uzyskane łączne przychody ze wszystkich wdrożeń zwiększyły się o 50% (z 1 166 tys. zł do 1 751 tys. zł). W latach 2010-2013 udział przychodów z wdrożeń w przychodach ogółem IZTW wyniósł średnio 8,1% (4,7% w 2010 r.; 8,85% w 2011 r.; 9,5% w 2012 r.; 11,2% w 2013 r.).

(dowód: akta kontroli str. 281, 369, 375, 734-738)

W latach 2010-2014 Instytut nie wykazał przychodów z wdrożenia wyników konkretnych zakończonych badań naukowych lub prac rozwojowych, z wyjątkiem jednego działania badawczo-rozwojowego zakończonego w 2011 r. (uzyskane przychody wyniosły 1 721 tys. zł, a spodziewane przez Instytut przychody z tego tytułu – 3 200 tys. zł). Łączny koszt zakończonych w latach 2010-2014 badań naukowych i prac rozwojowych wyniósł 15 785 tys. zł.

W Instytucie nie prowadzono ewidencji przychodów z wdrożeń oraz nie dokonywano analizy ich rentowności. Przyjmowano, że wdrożeniami są m.in. usługi badawczo-rozwojowe, usługi inżynierskie, techniczne i laboratoryjne. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że *„liczba wdrożeń nie jest zadowalająca. (...) ograniczona jest przez posiadanie przez przedsiębiorców środków finansowych na ich zakup, na co niestety nie mamy wpływu”*.

(dowód: akta kontroli str. 281, 367, 734-736, 741, 745)

W badanym okresie skomercjalizowano jeden patent i żadnego wzoru użytkowego ani praw autorskich.

(dowód: akta kontroli str. 281, 283-285)

Kwalifikacja usług jako działalności gospodarczej lub naukowo-badawczej dokonywana była przez kierowników zakładu podejmujących się realizacji usługi w formie kwalifikacji tej usługi na druku otwarcia pracy (działalność gospodarcza: tak/nie) w oparciu o zarządzenie nr 7/08 Dyrektora IZTW z dnia 16 czerwca 2008 r.¹⁹ Prace do 5 tys. zł nie podlegały dodatkowej weryfikacji merytorycznej, a księgowość na wydzielonym koncie ewidencjonowała taką usługę zgodnie z zaznaczonym przez kierownika jej typem (działalność gospodarcza lub nie).

(dowód: akta kontroli str. 705-736)

Szczegółowa analiza potwierdziła, że wszystkie 23 wdrożenia wykazane w ankiecie Instytutu za lata 2009-2012 zostały zakwalifikowane zgodnie z art. 2 pkt. 4 lit. c ustawy o zasadach finansowania nauki, tj. nie dotyczyły rutynowych i okresowych zmian wprowadzanych do produktów, linii produkcyjnych, procesów wytwórczych, istniejących usług oraz innych operacji w toku, nawet jeżeli takie zmiany mają charakter ulepszeń, oraz nie dotyczyły działalności normalizacyjnej, certyfikacyjnej,

¹⁸ Z tytułu niezaliczonych do działalności gospodarczej usług badawczo-rozwojowych, inżynierskich, technicznych, laboratoryjnych, itp.

¹⁹ W sprawie instrukcji otwierania, rozliczania i zamykania prac działalności podstawowej realizowanych przez Instytut. Instrukcję skorygowano zarządzeniem Dyrektora Nr 4/2014 z dnia 27 stycznia 2014 r.

aprobacyjnej lub innej, nie stanowiącej wyniku badań naukowych i prac rozwojowych.

(dowód: akta kontroli str. 283-332, 794-819)

W Instytucie nie utworzono funduszu wdrożeniowego pomimo takiej możliwości wynikającej z art. 19 ust. 2 pkt. 3 ustawy o instytutach.

Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „żadne z przedsiębiorstw, które wdrażały wyniki badań Instytutu, nie przekazały żadnych środków z tytułu osiągnięcia wymiernych efektów ekonomicznych z wdrożenia (...). Jest duży problem przy otrzymaniu od przedsiębiorstw potwierdzenia uzyskania efektów ekonomicznych z wdrożeń. Przy ostatniej kategoryzacji jednostek naukowych za lata 2009 – 2012 Instytut miał znacznie większą liczbę wdrożeń niż wynikałoby to z załączonych kart wdrożeń (...). Pomimo bardzo dużego wysiłku włożonego w przekonywanie prezesów i głównych księgowych o przesłanie do IZTW kart wdrożeń produktów z potwierdzonym przychodem podmiotu, nie uzyskano większej liczby kart. Większość firm tłumaczyła się tym, iż nie udostępnia informacji dotyczących danych finansowych firm (...). Z przedstawionych kart wdrożeń wynikało, iż większość firm podawała na kartach nie przychody z wdrożenia wyników badań, ale zysk firmy wynikający z wdrożeń. Stąd na kartach wdrożeń bardzo niskie wartości, dokładnie wyliczane przez księgowych”.

(dowód: akta kontroli str. 282)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Badanie rentowności usług wdrożeniowych zakończonych w 2012 r. wykazało, że 212 z 359 (tj. 59%) miało ujemny wynik finansowy (cała działalność usługowo-wdrożeniowa w 2012 r. przyniosła straty w łącznej wysokości 602,7 tys. zł).

Pani Barbara Szczyrba-Toczyska – Główna Księgowa w IZTW wyjaśniła m.in., że „obowiązująca w IZTW instrukcja 7/08 z dnia 16 czerwca 2008 r. nakłada obowiązek klasyfikacji wszystkich usług według kryteriów narzuconych przez Ministerstwo Gospodarki w analitycznej strukturze przychodów (kwartalnie), w tym m.in. usługi badawczo-rozwojowe, licencje własne, usługi certyfikacyjne, usługi szkoleniowe, produkty. Część z tych przychodów może być uznana za wdrożenia (...). Klasyfikacja wszystkich usług według kryteriów narzuconych przez Ministerstwo Gospodarki nie pozwala na jednoznaczne przyporządkowanie usług wdrożeniowych do konkretnych wyników badań. Takie analizy nie są prowadzone w IZTW, ponieważ często w jednym wdrożeniu wykorzystuje się (...) wyniki różnych badań zakończonych w Instytucie.”

Ponadto brak określenia w Instytucie definicji wdrożenia utrudniał weryfikację i ocenę realizacji tego obowiązku. Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „w Instytucie nie ma definicji wdrożeń, lecz zwyczajowo przyjmuje się, że za wdrożenia uznaje się usługi wdrożeniowe zaklasyfikowane jako <usługi badawczo-rozwojowe> zgodnie z zał. Nr 3 zarządzenia nr 7/08, a także niektóre usługi z zakresu usług inżynierskich, technicznych, laboratoryjnych, oraz produktów. W obecnym stanie ustalenie dokładnej liczby i rentowności usług wdrożeniowych jest utrudnione. Kierownictwo podejmuje starania zmierzające do jednoznacznego określenia, które rodzaje usług należy uznawać za wdrożeniowe oraz monitorować ich rentowność”. Dyrektor IZTW wyjaśniła ponadto, że nie prowadziła analiz wyniku finansowego działalności wdrożeniowej i nie posiada wiedzy, jakie są przyczyny ujemnego wyniku.

(dowód: akta kontroli str. 734-736, 741, 745)

1.8. Ochrona prawna wyników badań

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010-2014 Instytut dokonał 12 zgłoszeń patentowych, w wyniku czego udzielono 4 patentów. Na zgłoszenia patentowe Instytut poniósł wydatki w łącznej wysokości 6 600 zł. Ponadto w latach 2010-2014 Instytut dokonał jednego zgłoszenia wzoru użytkowego (w 2011 r.), które zostało pozytywnie rozpatrzone. Wszystkie patenty i prawo ochronne na wzór użytkowy uzyskano w procedurze krajowej. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła, że Instytut nie występował o ochronę wynalazków w procedurze międzynarodowej ze względu na jej wysokie koszty.

Zarówno liczba udzielonych patentów, jak i praw ochronnych przypadających na jednego pracownika naukowego utrzymywała się w badanym okresie na niskim poziomie: od 0 do 0,24 (w latach 2010-2014 dla patentów współczynnik ten wynosił średnio 0,11).

(dowód: akta kontroli str. 335-336, 370)

Żaden z patentów Instytutu nie został bezpośrednio wdrożony. Jedno ze zgłoszeń patentowych było w trakcie wdrażania na podstawie umowy licencyjnej nr 1/12/2013 z dnia 12 grudnia 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 336-345, 370)

Według stanu na 19 listopada 2014 r. wszystkie wynalazki, na które Instytut uzyskał od 1997 r. ochronę patentową (łącznie 15), pozostawały pod tą ochroną. Dotyczyło to również wzorów użytkowych. Instytut regularnie uiszczał opłaty za przedłużenie ochrony patentowej, a koszty tych opłat systematycznie wzrastały: w 2009 r. – 7 850 zł; w 2010 r. – 8 800 zł; w 2011 r. – 10 150 zł; w 2012 r. – 13 760 zł; w 2013 r. – 14 810 zł; w 2014 r.²⁰ – 14 350 zł.

(dowód: akta kontroli str. 338-340, 371)

Zasady wynagradzania twórców projektów oraz prawa własności wyników badań i patentów zostały ustalone w zarządzeniu Dyrektora IZTW nr 7/12 z dnia 28 marca 2012 r. w sprawie wprowadzenia zmienionego regulaminu własności intelektualnej i tajemnicy gospodarczej IZTW w Krakowie. Zgodnie z § 23 tego Regulaminu twórca projektu, w stosunku do którego prawo do uzyskania ochrony przysługuje Instytutowi, ma prawo do wynagrodzenia za korzystanie z tego projektu przez Instytut. Z § 27 ww. dokumentu wynika, że wynagrodzenie przysługuje w odniesieniu do uzyskanych przez Instytut korzyści. Wysokość wynagrodzenia dla twórcy lub wszystkich twórców łącznie ustalono następująco:

- za wynalazek 3% przychodów;
- za wzór użytkowy 2,5% przychodów;
- za wzór przemysłowy 2% przychodów;
- za topografię układu scalonego 2% przychodów.

Dotychczas żaden pracownik IZTW nie uzyskał prawa do wynagrodzenia za korzystanie z wdrożenia patentu lub wzoru użytkowego. Dyrektor IZTW wyjaśniła, że było to spowodowane brakiem takich wdrożeń.

(dowód: akta kontroli str. 653-677, 740)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Pomimo tego, że w dokumencie pn. *Ocena i weryfikacja planu strategicznego* za słabą stronę uznano niewielką liczbę zgłoszeń patentowych, aktywność Instytutu w zgłaszaniu i uzyskiwaniu patentów kształtowała się wciąż na niskim poziomie (zgłoszenia: 2010 r. – 2, 2011 r. – 2, 2012 r. – 4, 2013 r. – 3, 2014 r. – 1; patenty udzielone: 2010 r., 2011 r., 2014 r. – 0, 2012 r. – 3, 2013 r. – 1). Ponadto, pomiędzy

²⁰ Do dnia 31 sierpnia 2014 r.

2012 a 2014 r. zmniejszeniu uległa liczba nowych patentów przypadających na jednego pracownika naukowego (z 0,24 do 0,04). Niski był także poziom wdrożeń opatentowanych wyników badań naukowych. Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że dynamika zmian w procesie uzyskanych patentów i praw ochronnych „nie była zależna wprost od Instytutu, ale od pracy Urzędu Patentowego. Niejednokrotnie okres od zgłoszenia wynalazku do otrzymania patentu wynosił 6-8 lat. Dlatego też trudno mówić o wdrożeniu patentu, gdy po jego uzyskaniu rozwiązanie staje się już przestarzałe”.

(dowód: akta kontroli str. 16, 281-285, 335-336, 370)

1.9. Współpraca z centrami naukowo-przemysłowymi oraz ze spółkami kapitałowymi

Opis stanu faktycznego

W okresie objętym kontrolą Instytut nie tworzył spółek kapitałowych ani też nie nabywał akcji lub udziałów w takich spółkach. Instytut nie współpracował też z innymi podmiotami w ramach centrów naukowo-przemysłowych. Dyrektor Instytutu wyjaśniła m.in., że nie było dotychczas centrów, których zakres działalności byłby związany z kierunkami działań Instytutu. Obecnie Instytut analizuje możliwość współpracy w ramach nowoutworzonego Centrum POLINTEGRA.

(dowód: akta kontroli str. 116, 118)

Instytut był członkiem platform technologicznych: Polska Platforma Technologiczna Transportu Szynowego, Polska Platforma Technologiczna Lotnictwa, Polska Platforma Technologiczna Systemów Bezpieczeństwa, Polska Platforma Technologiczna Bezpieczeństwo Pracy w Przemśle oraz klastrów: Zrównoważona Infrastruktura, Life Science, Śląski Klaster Nanotechnologiczny. Instytut był inicjatorem i założył w 2012 r. klaster zaawansowanych technologii odzysku i recyklingu. W poszukiwaniu ewentualnych partnerów do współpracy w ramach projektów, wdrażania wyników prac Instytutu nawiązano współpracę ze Wschodnim Klastrem Obróbki Metali. Instytut był także członkiem Technology Partners oraz Polskiej Izby Gospodarczej Zaawansowanych Technologii.

(dowód: akta kontroli str. 116-117)

W celu prowadzenia działań z zakresu transferu technologii i upowszechniania nauki utworzono w Instytucie ośrodek Krajowego Systemu Usług/Krajowego Systemu Innowacji, który został zarejestrowany w Polskiej Agencji Rozwoju Przedsiębiorczości. Ponadto Instytut był członkiem Małopolskiego Centrum Innowacyjnych Technologii i Materiałów (MCITiM), utworzonego w 2008 r. w celu integracji czołowych jednostek badawczo-rozwojowych w obszarze inżynierii materiałowej w Małopolsce oraz współpracy w zakresie rozwoju innowacyjnych technologii materiałowych.

(dowód: akta kontroli str. 116-118)

1.10. Działalność komercyjna IZTW

Opis stanu faktycznego

W latach 2010-2014²¹ Instytut zrealizował łącznie 1 016 usług komercyjnych na rzecz podmiotów zewnętrznych, przy czym liczba tych usług ulegała systematycznemu zmniejszeniu z 361 w 2010 r. do 171 w 2013 r. (tj. o 52,6%), podobnie jak ich łączna wartość netto (z 1 533 tys. zł w 2010 r. do 647 tys. zł w 2013 r., tj. o 57,8%).

We wszystkich latach badanego okresu za wyjątkiem 2010 r. Instytut uzyskiwał ujemny wynik finansowy z tytułu zakończonych usług: w 2010 r. wynik dodatni

²¹ Do 31 sierpnia 2014 r.

w wys. 218,9 tys. zł, w 2011 r. wynik ujemny w wys. 84,5 tys. zł, w 2012 r. wynik ujemny w wys. 254,7 tys. zł, w 2013 r. wynik ujemny w wys. 288,7 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 372, 611, 613-652, 736)

Łączna liczba usług komercyjnych z ujemnym wynikiem finansowym (z uwzględnieniem 2014 r.) wyniosła 605, tj. 59,5% wszystkich zrealizowanych usług komercyjnych. Łączna wartość netto wszystkich 1 016 umów zrealizowanych przez IZTW w latach 2010-2014 wyniosła 3 764 tys. zł, a ich wynik finansowy był ujemny i wyniósł 501 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 611, 613-652, 736)

W latach 2011-2014 do działalności komercyjnej zaliczano usługi: obróbki mechanicznej, ściernej i obróbki skrawaniem, wykonanie drobnych elementów wg indywidualnych zamówień kontrahentów, ostrzenie i regeneracja narzędzi, wykonanie drobnych napraw i remontów urządzeń. Ponadto do działalności gospodarczej zaliczano wynajem wolnych pomieszczeń i działalność bytową (hotel pracowniczy). Dochód z działalności gospodarczej dla celów podatku dochodowego od osób prawnych obejmował także m.in. pozostałe przychody/koszty operacyjne i przychody/koszty finansowe.

Cała działalność gospodarcza Instytutu, tj. z uwzględnieniem m.in. realizacji usług komercyjnych, wynajmowania pomieszczeń oraz sprzedaży składników majątku, charakteryzowała się dodatnim wynikiem finansowym, za wyjątkiem 2012 r. I tak: 7 284,1 tys. zł w 2010 r.; 1 239,4 tys. zł w 2011 r.; (-)397,7 tys. zł w 2012 r.; 135 tys. zł w 2013 r. i 341,1 tys. zł w 2014 r.²².

(dowód: akta kontroli str. 212-213, 611)

W okresie objętym kontrolą Instytut nie posiadał uprawnień homologacyjnych. Zakład Certyfikacji IZTW posiadał natomiast uprawnienia do prowadzenia procesów certyfikacji zgodnie z akredytacją Nr AC 011. Instytut nie kwalifikował działalności certyfikacyjnej jako działalności wdrożeniowej, lecz ekspercką. Z uwagi na charakter prowadzonych badań, dla trzech ze 182 klientów Instytutu certyfikację potraktowano jako działalność wdrożeniową (poświadczoną kartami wdrożeń).

Z tytułu usług certyfikacyjnych Instytut osiągnął w latach 2010-2014 przychody w łącznej wysokości 2 607 tys. zł, przy czym przychody te systematycznie spadały pomiędzy 2010 a 2013 r. (z 1 166 tys. zł do 267 tys. zł, tj. o 77,1%).

(dowód: akta kontroli str. 736, 740-741, 746)

Uwaga dotycząca
badanej działalności

Instytut nie zrealizował wniosku pokontrolnego NIK z 2006 r.²³ dotyczącego sporządzania rzetelnych kalkulacji na wykonywane prace zlecone, celem wyeliminowania realizacji zleceń przynoszących straty. W ocenie Dyrektora IZTW wniosek został zrealizowany poprzez wydane zarządzenia.²⁴ Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli, zarządzenia te miały ograniczoną skuteczność, o czym świadczy to, że w latach 2010-2013 540 usług komercyjnych (tj. 60,5% wszystkich usług komercyjnych) zrealizowano z ujemnym wynikiem finansowym.

Zdaniem Najwyższej Izby Kontroli angażowanie się przez Instytut w działalność komercyjną bez rzetelnego rozeznania kosztów wiąże się z potencjalną koniecznością pokrywania różnicy pomiędzy kosztami a przychodami z innych źródeł, ograniczając tym samym możliwości finansowania działalności podstawowej Instytutu (w latach 2010-2014 koszty przewyższyły przychody łącznie o 501 tys. zł).

²² Do 31 sierpnia 2014 r.

²³ Kontrola NIK nr P/05/048 LKR-41034-1/05.

²⁴ Zarządzenie Dyrektora Instytutu Nr 7/08 z dnia 16 czerwca 2008 r., skorygowane zarządzeniem Dyrektora Nr 4/2014 z dnia 27 stycznia 2014 r.

Realizacja usług wiąże się co prawda z nieodłącznym ryzykiem niedoszacowania kosztów ich realizacji, jednakże znaczna skala tego niedoszacowania (w przypadku 60,5% umów) wskazuje na systemowość, a nie jednostkowość tego zjawiska. Należy przy tym zauważyć, że w dokumencie IZTW pt. *Ocena i weryfikacja planu strategicznego* jako jedno ze słabych stron wskazano „niejednokrotnie zbyt wysokie koszty usług”, a jako jeden z celów do osiągnięcia określono podejmowanie działań dla poprawy wyniku finansowego działalności IZTW poprzez m.in. „uzyskiwanie coraz większych przychodów, głównie ze sprzedaży usług opartych na wiedzy przy założeniu, iż przychody będą wyższe od wydatków, a więc będzie osiągany zysk (...)”.

Zgodnie z przepisami wewnętrznymi IZTW, w przypadku usług o wartości poniżej 5 tys. zł kalkulacja kosztów sporządzona przez kierownika zakładu nie podlega obowiązkowej weryfikacji merytorycznej przez kierownictwo Instytutu (pod umową podpisuje się jedynie kierownik zakładu)²⁵, co mogło wywierać ujemny wpływ na rzetelność sporządzanych kalkulacji, a w efekcie na ujemny wynik finansowy realizowanych usług.

Pani Maria Zybura-Skrabalak – Dyrektor IZTW wyjaśniła m.in., że „ujemny wynik finansowy części usług o charakterze komercyjnym w przeważającej części dotyczył prac o drobnym charakterze (tj. o niskiej wartości umów, poniżej 1 tys. zł), co było spowodowane przede wszystkim zwiększonym w stosunku do planu zaangażowaniem czasowym pracowników. To z kolei było skutkiem specyfiki realizowanych usług, gdzie większość prac ma charakter nowatorski (...)”.

(dowód: akta kontroli str. 16-19, 82, 215-216, 605-606, 632-652, 705-733, 736)

Ocena cząstkowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia, że Instytut w ograniczonym zakresie prowadził działalność naukową, rozwojową i wdrożeniową, na co wskazuje m.in. niski współczynnik udzielonych nowych patentów, jak i praw ochronnych przypadających na jednego pracownika naukowego (od 0 do 0,24), spadek liczby realizowanych projektów badawczych, brak aplikowania o granty do *European Research Council*, brak komercjalizacji patentów i wzorów użytkowych, angażowanie się w działalność wdrożeniową przynoszącą straty. Pozytywnym zjawiskiem był natomiast m.in. wzrost liczby publikacji o 22,8%, w tym w czasopiśmie recenzowanych, a także zwiększenie o 50% przychodów z realizowanych usług wdrożeniowych.

2. Prawdliwość wydatkowania środków publicznych

2.1. Ogólna sytuacja finansowa IZWT

Opis stanu faktycznego

W latach 2011-2013 sytuacja finansowa Instytutu była stabilna i przedstawiała się następująco: wynik finansowy netto był dodatni i wynosił: 267,76 tys. zł w 2011 r., 36,58 tys. zł w 2012 r. oraz 88,86 tys. zł w 2013 r. Produktywność aktywów²⁶ przyjmowała wartości ujemne, wykazując niewielką tendencją wzrostową; odpowiednio: -0,51%, -0,29% i -0,10%. Wskaźnik ogólnego zadłużenia²⁷ w analizowanym okresie nie ulegał radykalnemu zwiększeniu, przyjmując w kolejnych latach wartości: 0,41, 0,42 i 0,5. Wartość zobowiązań wymagalnych na koniec roku wynosiła w badanym okresie odpowiednio: 15,86 tys. zł, 0,2 tys. zł i 11,59 tys. zł. Zobowiązania te były regulowane w pierwszych dniach stycznia roku następnego.

²⁵ Za wyjątkiem Zakładu Doświadczalnego (do 26 stycznia 2014 r.), a od 27 stycznia 2014 r. Zakładu Produkcji Doświadczalnej (BWD).

²⁶ Wynik z działalności operacyjnej x 100% / aktywa.

²⁷ Zobowiązania ogółem/aktywa.

Główna Księgowa wyjaśniła, że w badanym okresie Instytut nie zaciągał kredytów krótko- i długoterminowych, a na wzrost wskaźnika ogólnego zadłużenia miały wpływ rozliczenia międzyokresowe (odpisywana w latach przyszłych amortyzacja aktywów trwałych zakupionych z dotacji, których wartość w badanym okresie też wzrastała).

(dowód: akta kontroli str. 373, 700)

Środki publiczne przyznane Instytutowi ogółem zwiększono z kwoty 8 632,23 tys. zł w 2011 r. do 11 701,77 tys. zł w 2013 r. Wyższa wartość ww. środków przekazana w 2012 r. (13 332,92 tys. zł) wynikała z finansowania w tym roku inwestycji²⁸ na kwotę 3 080 tys. zł. W latach 2011-2013 wzrastał także udział przychodów na naukę oraz przychodów z prac badawczo-rozwojowych w przychodach ogółem Instytutu odpowiednio o 2,89 i 3,46 p. procentowych (z 44,55% do 47,44% i z 8,07% do 11,53%).

(dowód: akta kontroli str. 374, 699, 701-704)

Obniżenie dotacji MNiSW na działalność statutową w 2013 r. o kwotę 1 929 tys. zł w stosunku do 2012 r. zostało zrekompensowane w 2013 r. m.in. przez wzrost środków uzyskanych z Narodowego Centrum Badań i Rozwoju o kwotę 1 518 tys. zł i nie wpłynęło na ograniczenie działalności podstawowej Instytutu.²⁹

(dowód: akta kontroli str. 359, 375)

Działalność inna niż określona art. 2 ust. 1-3 ustawy o instytutach³⁰ została wyodrębniona pod względem finansowym i rachunkowym z działalności podstawowej Instytutu, czym realizowano wniosek pokontrolny NIK z 2006 r.³¹

(dowód: akta kontroli str. 215-217, 690)

2.2. Wydatkowanie i rozliczanie środków przyznanych na finansowanie działalności statutowej

Opis stanu
faktycznego

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 listopada 2010 r. w sprawie kryteriów i trybu przyznawania oraz rozliczania środków finansowych na naukę na finansowanie działalności statutowej³² (dalej „rozporządzenie z 5 listopada 2010 r.”). Instytut składał do MNiSW wnioski o dotację na prowadzenie działalności statutowej w terminie do 15 września roku kalendarzowego poprzedzającego rok, na który miała być przyznana dotacja.

(dowód: akta kontroli str. 122-136, 177-179)

Stosownie do art. 18 ust. 5 pkt. 3 ustawy o zasadach finansowania Instytut przekazywał wnioski o przyznanie na prowadzenie działalności statutowej na lata 2012, 2013 i 2014 do zaopiniowania przez ministra nadzorującego. Uzyskane opinie były dołączane do ww. wniosków, zgodnie z § 2 ust. 5 rozporządzenia z 5 listopada 2010 r.

(dowód: akta kontroli str. 121-122, 177-195)

Instytut - otrzymawszy w badanym okresie środki finansowe na działalność statutową - składał raporty z wykorzystania środków przyznanych w roku

²⁸ Inwestycja dotycząca zakupu aparatury badawczej - art. 5 pkt 6 ustawy z dnia 30 kwietnia 2010 r. o zasadach finansowania nauki (Dz. U. Nr 96, poz. 615 ze zm.) – dalej: „ustawa o zasadach finansowania”.

²⁹ Mimo, że liczba pracowników naukowych, badawczo-technicznych i inżynierjno-technicznych zmniejszyła się ze 128 do 81, stosunek liczby projektów badawczych realizowanych w 2013 do 2012 r. wynosił 14/15; liczby złożonych i zaakceptowanych wniosków o dofinansowanie projektów badawczych - 20/23 i 6/4, publikacji - 70/78, wystąpień pracowników Instytutu w konferencjach organizowanych przez inne podmioty - 17/15, opatentowanych wynalazków - 3/3, udokumentowanych wdrożeń - 6/1.

³⁰ Tj. działalność finansowa, przemysłowa gospodarcza, najem.

³¹ Kontrola nr P/05/048.

³² Dz. U. z 2014 r., poz. 90.

poprzedzającym rok złożenia wniosku wraz z wnioskiem o przyznanie dotacji, tj. w terminie określonym w § 15 ust. 2 pkt. 1 rozporządzenia z 5 listopada 2010 r. Raporty składane były według wzoru określonego w części F wniosku o dotację, a rozliczenie sporządzane było odrębnie dla poszczególnych zakresów działań finansowanych w ramach działalności statutowej.

(dowód: akta kontroli str. 122-126, 128-131, 132-134)

Środki przyznane na finansowanie działalności statutowej wydatkowane zostały zgodnie z wnioskami i decyzjami o ich przyznaniu.

(dowód: akta kontroli str. 119-122, 135-152, 155-176, 196-202)

Badania dokonano na próbie ok. 18,92% wydatków z dotacji statutowej na 2013 r. Dotacja na 2013 r. wyniosła 5 825 410 zł. Wydatkowano kwotę 5 439 193 zł. Kwota przechodząca na 2014 r. wyniosła 396 366 zł. Do badania wybrano sześć zleceń na kwotę łączną 1 029 196 zł³³ i stwierdzono zgodność faktur, kosztów materiałów i robocizny, delegacji z zapisami na kartotece analitycznej zlecenia.

(dowód: akta kontroli str. 196-202, 482-505)

2.3. Wydatkowanie i rozliczanie środków publicznych finansujących/dofinansujących realizację zadań podstawowej działalności IZTW

Opis stanu
faktycznego

W latach 2010-2014 Instytut zrealizował 30 projektów dofinansowanych w łącznej wysokości 42 628 186 zł. Do końca 2013 r. zrealizowano 16 projektów, dla których wysokość dofinansowania wyniosła 17 703 384 zł.

(dowód: akta kontroli str. 205-210)

Do zbadania prawidłowości realizacji projektów pod kątem osiągnięcia założonych celów, przestrzegania zapisów umownych oraz innych obowiązujących zasad realizacji i rozliczania projektów wybrano dwa zakończone projekty dofinansowane ze środków krajowych oraz jeden projekt dofinansowany w 85% ze środków strukturalnych UE (15% środków krajowych), dofinansowane na łączną kwotę 8 911 659 zł³⁴. Realizacja ww. projektów przebiegała zgodnie z założonymi terminami umownymi, Instytut wywiązywał się z obowiązku monitoringu i raportowania, a przeprowadzone audyty do każdego projektu potwierdziły osiągnięcie zakładanych wskaźników i rezultatów.

(dowód: akta kontroli str. 209, 506-536)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

W latach 2011-2013 sytuacja finansowa Instytutu była stabilna, a środki przyznane na finansowanie działalności statutowej wydatkowane zgodnie z wnioskami i decyzjami o ich przyznaniu. Instytut poprawnie realizował zbadane projekty badawcze pod względem monitoringu i raportowania, a przeprowadzone audyty do każdego projektu potwierdziły osiągnięcie zakładanych wskaźników i rezultatów.

³³ DS 4258 - 163 913,46 zł; DS 4259 - 194 872,43 zł; DS 4262 - 143 492,98 zł; DS 4264 - 170 049,62 zł; DS 4271- 100 791,90 zł; DWB 1311 - 255 975,61 zł.

³⁴ Umowa z dnia 28 września 2009 r. pn. „Rozwój infrastruktury informatycznej i sprzętowo-sieciowej Instytutu dla poprawy zarządzania i transferu technologii” (wysokość dofinansowania – 5 279 239 zł); umowa z dnia 3 listopada 2008 r. pn. „Modułowa szlifierka ścierno-elektroerozyjna do narzędzi skrawających z polikrystalicznego diamentu PCD” (wysokość dofinansowania – 2 577 080 zł); umowa z dnia 25 czerwca 2010 r. pn. „Opracowanie urządzenia do Impulsowej obróbki elektrochemicznej łopatek z dwufazowych stopów tytanu sprężarki lotniczego silnika turbinowego” (wysokość dofinansowania - 1 055 340 zł).

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³⁵, wnosi o:

1. Zidentyfikowanie przyczyn niedoszacowania kosztów wykonywanych usług i wprowadzenie mechanizmów zapewniających Instytutowi ich realizację bez strat finansowych;
2. Wyeliminowanie stosunku podległości służbowej pomiędzy Dyrektorem Instytutu a jej zstępnym;
3. Dokonywanie terminowych ocen pracowników naukowych i badawczo-technicznych, zgodnie z art. 44 ust. 4 i art. 50 ustawy o instytutach.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Bydgoszczy.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 30 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Bydgoszcz, dnia 23 grudnia 2014 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Bydgoszczy

Kontroler
Leszek Murat
specjalista kontroli państwowej

Dyrektor
Barbara Antkiewicz

.....
podpis

.....
podpis

Tekst jednolity wystąpienia pokontrolnego uwzględniający zmiany wprowadzone uchwałą Zespołu Orzekającego Komisji Rozstrzygającej z dnia 19 lutego 2015 r.

³⁵ Dz. U. z 2012 r., poz. 82 ze zm.